

ELS TREVALLS SE PUBLI-
QUEN BAIX LA RESPON-
SABILITAT DE LLURS
AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORI-
GINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

PREUS DE SOTSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 1'50 PESSÈTES
ANUNCIS: A PREUS CON-
VENCIONALS
NUMERO SOLT: 10 CÈNTS.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS — TELÉFON 256

TARRAGONA, Diumenge, 8 de Desembre de 1918

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC:

LLORENS I CABRÉ — CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

**El diumenge, 15 de Desembre,
l'Il·lustrat periodista tarragoní**

N' Antoni Rovira i Virgili

**descapdellarà una conferència
pública en el**

**Teatre Principal
d'aquesta ciutat, el tema de la
qual serà:**

L' Europa nova i Catalunya

Hora: Dos quarts d'onze del matí.

La nostra autonomia

Molt ens temem que la autonomia que els governs transients que patim a Espanya ens han de concedir, sera una cosa mixtificada i aigualida.

I sentim aquesta temensa perquè el nucli més nombrós i entusiasta dels que la han preparat i n'han fet embaixadors, no és de la nostra confiança absoluta, perquè sabem quin ha sigut fins ara el seu actuar en la vida política, no gèns favorable a les conveniències del poble que pateix i paga i sent veritables frisances per arribar lo més prompte millor al canvi del estat de coses botxornós en que vivim a Espanya.

No és pas aquesta nota nostra de descoratjament; és d'impaciència, és el neguit que pateix la plebs, i patim nosaltres que'ns sentim forsa honorats de perteneixe-hi. Diem això creguts de que part o partida de benefici se'n treurà de la petició feta al Capitoli.

La nostra autonomia ha de tenir cara i ulls, responent a una necessitat contemporània, acontentant als que ja ne estan farts de sentir-nos el pensament engrillonat i de caurer ventsuts a l'escomesa de tots els poders: el polític, el capitalista i el clerical.

Volem fer un rei de cada ésser humà, mentres l'ésser humà s'hagi fet càrrec dels seus deures de contribuir a la riquesa general. Mentres l'home no danyí als demés i es guanyi el pa de la boca, i el respecte que tots ens devem, i no traspaçi els llinans del deliète, deuen possehir tota la llibertat i totes les llibertats. Respecte absolut a la persona i, a seguit, respecte i inviolabilitat per tot lo que de lluny o de la vora perteneixi a cadascú; dessolar dels seus altars a tots els caciquismes que pertorben la normalitat de la vida ciutadana.

Ni el jutge, ni l'alcalde, ni el capella, ni el militar, ni el propietari, ni el saberut, ni el fàtue, mereixen altra cosa que'l saludo, sempre que sapiquen comensar a donar-lo als demés.

Tot deu dir-se i poguer-se dir impunement al mig del carrer, mentres no sigui res atentatori a la llibertat i als drets dels altres; i les presons deuen

ésser no més que per aquells éssers, perillosos al mig del carrer, capaços de fer mal.

Pi i Margall es el nostre Mestre i a les seves definicions lluminoses ens atenem. No creiem en la autonomia que no sigui una República, i no en d'ésser neta i amplemment federativa.

J. COSTA I POMÉS.

La farsa castellanista

Paralelamente al movimiento nacionalista catalán, ha venido desarrollándose en estos últimos años una ficción que pretende hacerse pasar por movimiento regionalista castellano. Aquél representa, en verdad, un poderoso estado de opinión pública en Cataluña; éste no significa realmente sino un juego de la vieja política centralista. En el nacionalismo catalán confluyen las diferentes formas que reviste el sentimiento consciente de la personalidad de Cataluña; en el titulado regionalismo castellano está condensada solamente la doblez con que en todos los actos de la vida pública proceden los caciques de Castilla.

Desdichadamente, nadie puede afirmar en serio que Castilla tenga conciencia de su sér. Si la tuviese, estarían ya sustituidos por una verdadera representación castellana los figurones que se atribuyen en el Parlamento la de León y Castilla la Vieja. Primer indicio de que un pueblo se siente soberano es el acabamiento de su estado servil en relación con las oligarquías políticas. Cuando Cataluña eligió libremente sus representantes, pudo decir legítimamente que había reconquistado su perdida nacionalidad. Castilla, la región leonesa-castellana vieja a que mejor cuadra aquella denominación patronímica, no se halla en igual caso que Cataluña. Es todavía el feudo de los Merinos, de los Albas, de los Calderones y de otros caciquillos y caciques. El único castellanismo posible, que por ahora no apunta sino en las ardorosas campañas políticas de quienes nada queremos con la vieja dominación caciquil, ha de comenzar nece-

sariamente con el hundimiento de los cacicatos que tienen estrangulada la ciudadanía y cohibido el bienestar de Castilla.

Y, sin embargo, en estos momentos como si en la comedia política española se quisiese organizar una reacción ofensiva contra la petición de la autonomía integral para Cataluña, se levanta en tierras de Castilla el estrépito de un titulado regionalismo castellano. Lo dirigen las diputaciones provinciales de aquella región, es decir, las cristalizaciones más características del caciquismo castellano. Y esto hace ver inmediatamente que la ofensiva está ordenada desde Madrid, quizá—y estoy por quitar el quizá—desde el Ministerio de Hacienda, donde la megalomanía del Sr. Alba padece terribles angustias, no por la unidad de la Patria, sino ante la posibilidad de que triunfe un movimiento en que él, hombre que reduce todas las cuestiones a balances de conveniencia personal, sólo acierta a ver un nuevo entorchado en la bocamanga de su enemigo el Sr. Cambó.

La farsa castellanista, que ahora pone en escena uno de sus sainetes para llorar, no pasa de sus pendones el lema de la unidad nacional. Es una de las profanaciones a que el caciquismo se entrega en todas partes con el nombre santo de la patria. Como si fuesen Olivares de un redivivo Felipe IV, los hicrofantes de la sacrosanta unidad española—música de la marcha de Castilla y León de 1898—abominan indignadamente del separatismo catalán, que, en todas las realidades de hoy y posibilidades del mañana, tanto debe a esos excelsos custodios del patriotismo, en cuyas manos—si de ellas no les quitamos la prensa—acabarà por deshacerse la nacionalidad. Es tristemente grotesco que, en estas horas, todavía se permitan los caciques de España el atrevimiento inaudito de salir a defender la unidad de la patria.

En realidad, su posición frente al nacionalismo catalán es, a la vez, un resultado de la ira y una consecuencia del temor. Cataluña, en opinión de los caciques de España, es un caso de subordinación contra ellos y un mal ejemplo que da a las regiones sometidas aún. Lo primero les indigna; lo segundo les hace temblar. De ahí el afán con que se aplican a combatir el nacionalismo de los catalanes, que seguramente es hoy, considerado como problema político de España, uno de los pocos revulsivos que pueden operar el milagro de hacer revivir a la inerte ciudadanía española. Y uno de los procedimientos empleados para combatir al nacionalismo catalán, consiste en despertar y acrecer un odio criminal e idiota contra Cataluña, inflando todo lo posible el globo del separatismo, y queriendo demostrar que Cataluña medra a costa de España, sin reciprocidad de ninguna especie.

Hace falta que Castilla no se deje engañar por los empresarios del fantástico regionalismo castellano. Ellos, en primer lugar, no pueden llamarse legítimamente los representantes de Castilla, puesto que son sus opresores: ellos no van a defender la unidad española, puesto que la han puesto, con torpezas y crímenes inauditos, en trances harto más peligrosos que el actual: ellos tienden solamente a fortalecer, frente al nacionalismo catalán, la posición política de los grandes caciques castellanos. La autonomía catalana puede y debe ser concedida, como la de cuantas regiones la solicitan. Y ha de darse en la máxima amplitud

apetecida por el pueblo que la reclame. Esto no tiene nada que ver con el separatismo. Macías Picavea, castellano insigne, dejó en las páginas de «El problema nacional» una vigorosa afirmación autonomista que podrían suscribir casi totalmente los firmantes de la petición de autonomía integral para Cataluña. El separatismo lo fomentan en España los caciques. Ellos son, verdaderamente, los separatistas.

Y las mentecateces con que por tabla se quiere herir de muerte al nacionalismo catalán, hablando de que Cataluña se engrandece a costa del mal-estar español, es menester que sean acogidas a carcajadas por los castellanos en uso de razón. La provincia de Barcelona—y este dato estadístico, bien fácil de comprobar, lo aduce un castellano tan eximio como Julio Senador en su celebrada obra «Castilla en escambros»—paga ella sola al Estado español más que Castilla la Nueva y Castilla la Vieja juntas. Y cuando se hable de arancel i salga a relucir la especie de que el industrialismo catalán nos hace vestir mal y caro, lo que sería bastante discutible, recordemos que ese mismo arancel nos hace comer caro el pan, y esto es peor que aquélla, para que la rutina y el egoísmo de unos pocos grandes labradores, puntales del caciquismo castellano; explotadores de la misera población rural castellana, mantengan la ficción de una agricultura cerealista que Costa flageló implacablemente en sus campañas agrarias. Y por último, a los pobres diablos que repitiendo la cantata dictada por diablos peores, ponderen lo que Cataluña vende a España, no sobrarà hacerles considerar lo que España vende a Cataluña. ¡Ánimo, y a pensar en esto, señores economistas de mogollón que desde los periódicos caciquiles predicáis la guerra comercial a Cataluña! Sería curioso averiguar adónde enviarían sus trigos y sus harinas ciertos catalanófobos del interior.

Que Castilla esté alerta y no se deje sorprender por las maniobras caciquiles de la farsa castellanista. La autonomía catalana, además de justa, es necesaria y conveniente. Representará el primer paso en derecha a la restauración política de España, la vuelta a lo castizamente español, que era la federación de las nacionalidades ibéricas, con sus Gobiernos, Cortes y leyes particulares. El austracismo creó una falsa unidad nacional. España se integró violentamente. Hay que ir a la desintegración para efectuar luego una síntesis armónica. Para llegar a este fin no hay otro camino que la autonomía... Y quienes no quieran abocar a soluciones peores, ¡acuérdense de Cuba!

OSCAR PÉREZ SOLÍS.

(De El Sol).

Festa de germanor

El prop·vinent diumenge tindrà lloc en un dels hotels d'aquesta ciutat un gran acte de germanor espiritual, de carinyosa admiració i de merescut homenatge al nostre il·lustre compatriota N' Antoni Rovira i Virgili.

Es el homenatge d'un dels primers escriptors de nostra parla i un dels més entusiastes defensors de la nostra personalitat, de la personalitat de Catalunya, i dels nostres drets.

Home de lletres, temperament infa-

tigable i estudiós com cap altre, ha dedicat llargues hores a l'estudi de les nacionalitats opreses d'Europa entera i de sa ploma mágica han brotat els noms inconeguts, per a molts dels seus mateixos correl·ligionaris, de Eslovènia, Eslovàquia, Checo-Eslovàquia, Estònia i Yugo-Eslàvia i ens ha explicat les seves modalitats propies, les seves aspiracions i les seves ansies de deslliurament.

Conjuntament amb aquesta tasca ha treballat per l'enaltament de la nostra Catalunya, publicant un concienzut diccionari de la nostra llengua i col·laborant en infinitat de periódics i revistes.

Es en Rovira i Virgili un tarragoní que honra la memoria de la patria nadiua i és per això que els seus amics d'infantesa i els seus admiradors de avui s'han acoblat per a rendir-li aquest testimoni d'afecte pur i de admiració sincera.

RENOVACIÓ, que sempre s'ha sumat a tot acte que signifiqui cultura, il·lustració, progrés i llibertat, se honra avui dedicant un lloc en ses pàgines an aquest acte de significació tan neta-ment tarragonina i progressiva.

Vagi el nostre aplaudiment als organitzadors.

Oracions

Caminant, que vas per eixes terres; caminant, que portes en tos vestits colorats la patina del temps; tu, que nas anat enllà d'enllà, jo't reverencio, jo em flecto de genolls en terra i't prego:

Allà baix al bell mig d'una clotada, hi ha un poblet; aquest poblet un dia em va veure obrir les parpelles i em va donar llum als meus ulls, me va donar el sagrat pa de ses entranyes... camina un poc més i trobaràs una església petita, oh església de ma infantesa! un xic amunt una casa rònega i trista, entra-hi; més avall un cementiri que tan greus dolors hi servo. En un cafè, prop de la casa trista, hi veuràs els vells d'aquella terra. Conten ses aventures, sa joventut, ses collites... i tu pregunta'ls si s'en recorden d'un infant que, esprimatxat i bò a la vegada, tenia la rara costum de volguer veurer la mar, de morir-hi, i si't diuen sí, dona'ls-hi la més cordial i estreta abraçada i després dona'ls-hi un adén, i llença un esguard en aquella casa rònega i trista. Si vas al cementiri, rega la tomba del que un dia fou mon pare, i després, quan siguis en aquella polsosa i serpejant carretera, veuràs com aquell campanar s'estira per veure els caminants de la terra...

I are, caminant d'eixes terres, aneu lluny, força lluny, en paisos desconeguts, i allà baix a aquella clotada, que em queden doloroses i amargues recordences.

JOSEP ALSINELLAS I PELLICER.

Ciutat, any 1918.

Oració a França la heroica

La França triomfanta, la meca espiritual del món, com pluja d'estrelles deixan caure per la Terra la lluisor de la victòria esplendent.

Novament la patria de l'heroïna de Orleans colpeix a l'humanitat l'alé de vida com a sa heretatge de la Revolució que també tresbalsà el món donant-li nova estructura d'aproxemitat a lo bó.

La Cervesa embotellada i pasteuritzada

per la
Casa Blandinieres

se recomana per a evitar fofa mena de
contagi d'enfermetats infeccioses.

El triomf de la França és el triomf del món.

Aquets quatre anys, quart any d'un batallar ferotge, han mostrat la teva grandesa una vegada més.

La gestació abans d'arribar al front ha sigut terrible, enguniosa, brutal, mes... que són aquets sacrificis i dolors davant el fruit ubèrrim gloriós; i magnànim amb el capçar de la victòria «Non plus ultra» i sos derivats que com neu de les confestes i serralades al fondre's baixa terres avall assaonanes i donant a les plantes aquella alegre vivor de cosa que alena, mostrant sa grandesa allà a la primavera quan el sol de Maig acalenta la terra. Allavors tot, verdea, tot viu, tot alegra. L'aucellada a grans vols és vinguda de terres llunyanes a passar l'estiu. L'idi-lli és format, finalitzant amb la mostra gloriosa d'una cullita santa...

El teu triomf, oh França! també donarà la seva cullita al món, serà esplendent, grandiosa. Aquesta victòria serà l'empelt que a l'arbre sec de l'humanitat li farà treure nous barrons, noves branques, mostra nova, tendra i jove, i com epílec, cullita plena, fruit a dojo.

Les campanes de la França voleigen lleugeres, brandant a gloria. Els cors i les cares de la França glateixen i es mostren goijoses i rialleres.

El jorn de gloria ja arribé!...

Hurra! Hossana! Gloria! oh França lliberadora de tota la terra.

Allà a l'horitzó treu la cara el sol de la llibertat amarat de tendresa germanívola.

Les runes de les teves catedrals romàniques esperen la mà acarisiadora de la recomposició. Reims canta la victòria. Ha vist allunyar-se per sempre el fantasma dels canons germànics que tan de mal li han fet.

Els seps de la Xampagne treuran nova brosta.

París torna estar tranquil. Els gottas han marxat. La tranquil·litat plana demunt seu.

Versalles històric i aristocràtic veurà passar per els seus carrers, amb el cap acotat de vergonya als ventsus... I les testes serioses, pro somrientes de per dintre, de'ls vencedors, camí del tribunal que ha de fixar la Pau.

Devant de l'altar de la França victoriosa me aginollo entonant dolça i devota pregaria, com a senyal de goig per la gran victòria assolida.

¡Visca la França, mare espiritual del món. Fornal de patriotisme!

RAMÓN DE CAPÇANES.

El concert

del passat dijous

La senyoreta Madriguera al «Coliseo Mundial»

Simpàtica és la precocitat que uneix la maestría a la joventut. La senyoreta Madriguera és a la vegada perfecta mecànica, dolça artista i estrayament jove. El seu port és elegant; i la seva execució serena. No compta encara amb la força necessària per a executar acords nutrints i ràpids. Individualitza perfectament les dugues mans i sap fer compendrer clarament les frases melòdiques amagades dintre de la profusió de vertiginosos arpejos, escales, reflets i trémols que accidenten el seu repertori. Usa correctament els pedals.

La primera part del programa va ésser executat magistralment. La senyoreta Madriguera va cridar l'atenció per la desenvolupada dels seus moviments, per la seva serenitat i el sentiment exquisit que va revelar, especialment, en el breu «Etude» de Chopin. En la segona part poguerem sabo-

rejar una creació de la artista. La seva «Pastoral» és hermosa, de tècnica sencilla, de digitació complicada i d'un gust superior. Era graciós del tot aquell capet rós acompanyant nerviosament la presentació del seu fill nascut en algun moment de soletat i repòs. Malgrat els aplaudiments, que foren molts, la modestia de la artista negà la repetició de la seva obra, i únicament, després del complicat poema de Listz, accedí als precs del públic executant la hermosíssima «Campanella» del mateix autor.

No va estar tan acertat el públic en la consideració del Quintet V de Mozart. La seva delicada execució no estava en consonància amb la molt dissimulada distracció d'alguns espectadors. Aquella música lleugera està plena de dificultats gracioses que varen ésser salvades felisment. «L'etern nen» —com titulen a Mozart els seus compatricis— mereix tota l'atenció en els seus juguenejos.

El «Gran Concert» de Listz va ésser executat correctament. El senyor Català va saber lligar la orquestra (tal volta no indispensable en aquesta obra) a les mans de la senyoreta Madriguera. Aquesta se ens va mostrar de nou immensa. Ses notes es sentiren independentment de la orquestra per complert. Resumint: és una artista que comença per a on les altres acaben.

Tres rams de flors coronaren, insuficientment, la seva obra.

El públic, escullit i numerós; tenint sols que lamentar que lamentar que la poca atenció de certa part d'ell—en certs moments—fes impossible apreciar degudament hermosos passatges de les obres que composaven el programa.

El concert fou un èxit, per lo que felicitem als seus organitzadors. Es hora ja de que'ls tarragonins no facin el buit en aquestes manifestacions d'art—com han fet fins ara—per a que no es donguin espectacles que tan podrien en favor seu, per lo que respecta a la seva educació artística, com el donat quan la visita de la Orquestra Sinfònica de Madrid.

E. A. B.

Sentimentalismes!..

Avui, arreu del món, se celebra la victòria dels aliats. La justícia i la raó han pogut més que l'autocrisme i el militarisme. Les doctrines guerres dels «assos» alemanys han sucumbit baix el pes sever d'un cor i un cap: d'En Foch. La desmoronació dels imperis centrals és reial. El jou dels Habsburgos i Hohenzollern ha caducat i els pobles lliures respiren l'aire de la Llibertat. Es ja hora de que'ls que sentim batre en nostra cor el sentiment de patria ho celebrem; sí, catalans: les desgràcies i els dolors soferts per els que durant anys han estat oprimits, gaudeixen avui amb recompensa d'aquests sacrificis, de les delícies de la Llibertat. Catalunya, aquesta patria nostra que tants grans i honrats patricis ha creat, ha demostrat també en aquesta guerra'l seu sentiment. Els mils catalans que per l'ideal de justícia han lluitat al front han dit ja prou, i nosaltres que per l'impotència física no hem pogut acompanyar-los i ser comandats per un Joffre, primer, i després per un Foch, déus de la Tàctica, direm: que sempre hem estat amb vosaltres; que hem sentit com a nostres els vostres sufriments i dolors; que'ls noms heroics d'aquests brans legionaris està per sempre més grabat en nostra cor; vosaltres allí, nosaltres aquí, hem fet junts Patria. Catalunya n'està agrada. Empero, trist és confesar-ho, tenim a Catalunya una munio de catalans oportunistes. Aquells que deien que Bèlgica, la martre, la verge, no existia, tenen que retractar-se, porque Bèlgica, més gran i més no-

ble reviu i viurà sempre. Ja sabem els que han honorat a Catalunya i perque tenim aquesta certitat, podem nosaltres, honrosos i victoriosos, brandar i gaudir lo que simbolisa l'herència que otorgà a Jofre el Pelós, el rei de França; nostra senyera barrada, quina, en recompensa als sacrificis fets, ondejarà als quatre vents, ben lliure dintre poc, arreu de Catalunya.

**

Santes Creus, aquest poble que conserva les cendres de quiscuns avantpassats, hèroes molts d'ells per les seves virtuts i herisme—entre un dels molts, Roger de Llúria—, de reis, nobles i vassalls, catalans tots, que hostetja a diari persones de sentiments oposats, també li cab la gracia d'albergar porta-veus d'idees contraries. Amb aquest motiu, encare que lluny d'Ateneus i Centres, vivint la vida solitaria del camp, seguim atentament els pormenors de les lluites que avui ventila l'Humanitat.

Manifestat ja en diferents actes el sentiment aliadofil que tenim, i cumplint el deure de bons catalans nacionalistes, adjunta va la llista dels noms dels qui, fent-se eco de la crida feta per el setmanari RENOVACIO, iniciada per la Joventut Nacionalista Republicana de Tarragona, quina fa pública, ja que compartim amb aquesta l'ideal nacionalista esquerrà, per a quan arribi l'hora de Catalunya: Joan Miquel, Domenech Barri, Sebastià Cardó, Salvador Montserrat, Joan Solé, Joan Masgoret, Josep Cunillera Inglés, Medí Galofré, Joan Cardó, Benet Gustems, Joan Arnavat i el que sotseriu.

**

Durant el curs de la guerra han sucumbit bons nacionalistes; uns al front, altres aquí. Diferenciamen me he en el buit de la meua vida i en parlar de lo molt que valia el plorat amic meu En Josep Vidal i Ras, venerat patrici tarragoní, quina vida està plena d'honoradesa, virtut i sinceritat. Vareig tenir ocasió de parlar-li fa poc temps, i el seu tracte i l'ideal expesaven lo molt que valia el que avui reposa de l'eterna pau en el camp de la solitud...

Sento que aquests fermes catalans i altres germans, fills de bona mare, hagin finit sens poguer gaudir de la redempció de nostra Patria i respirar l'aire de la Llibertat. Per a tots un grat record...

NICASI CLARAMUNT BARRIL.

Santes Creus 9 Novembre 1918.

Pels voluntaris catalans

El «Comité de Germanor amb els voluntaris Catalans», que ha vingut realitzant la obra de padrintje que li fou confiada en favor dels nostres germans que han lluitat per la Justícia i la Llibertat dels pobles al costat dels gloriosos exèrcits aliats, durant la terrible guerra que acaba de finir, es proposa celebrar un definitiu homenatge entregant-los-hi en la villa de París el proper dia d'any nou, una cantidad en metàllic lo més important possible, i al ensemps, una medalla que perpetui el seu heroisme i sigui ferma penyora del pregón agraiment que'ls deu Catalunya pel seu alt patriotisme i per la seva abnegació.

Confiant en que, avui en la pau, com ahir en la guerra, el poble de Catalunya no ha de regatejar el seu concurs a la nostra obra i esperançats sobre tot per l'acord de contribuir-hi amb 10.000 pessetes: que ha pres l'Ajuntament d'aquesta Cintat, cap i casal de la nostra terra, en la seva darrera sessió, ens adresem a la opinió catalana, demanant a tots els homes de bona voluntat que contribueixin amb un donatiu en metàllic per una sola vegada

a la suscripció que desde avui i fins el dia 30 del corrent, queda oberta en les oficines d'aquest Comité, Passeig de Gracia, 41, segon, primera, tots els dies foiners de tres a cinc de la tarde.

El Comité.—Joana C. d'Oriol Martí; Antonieta V. de Trinitat Monegal, Presidentes de honor. Joan Soler i Plá, Santiago Andreu i Barber, Lluís Mas-

sot i Balaguer, Marius Aguilar, Alfons Masseras, Vocals.

Primera llista de suscripció:

Excm. Ajuntament de Barcelona, pessetes 10.000; Francófil de Porrera, 130'50; Aliadófil de Figueres, 1.000; Alsacians i lorenesos residents a Barcelona, 667'50; Manel Folguera i Durán, 100. Total, 11.898 pessetes.

La nostra qüestió...

Justament vuit dies va fer el passat dijous que la voluntat de Catalunya va traslladar-se a la capital d'Espanya a plantejar el nostre plet, el nostre plet quasi secular—dos cents i més anys—; el plet nomenat «qüestió catalana»...

El Consell de la Mancomunitat fou el portador del document memorable en que, clara i ben concretament, diu Catalunya çò que vol.

I el pas del Consell per terres catalanes també en fou de memorable!...

Dos mil testes descobertes saludaven en la estació de Reus al Govern de la Mancomunitat...

Tot el camp de Tarragona hi era allí aplegat...

I bé; després, allà a Madrid, hi hagué un Govern que rebé fredament a la voluntat de Catalunya... i aquell Govern ha caigut estrepitosament...

I cauran tots els que l'imitin.

I a l'hora han revifat aquells temps de la estridenci, i els «patriotes», en nom de la unitat de la Patria, cobreixen el seu odi legendari a Catalunya... i han gosat a parlar de boicot nacional...

I la seva actitud patriòtica ha produït més separatisme que aquelles paraules dites pel diputat de les Borges...

I ja s'ha parlat de si Catalunya podria viure amb fronteres i de si el comerç de Madrid podria pagar en un dia lo que deu als fabricants catalans...

I abans en això no s'hi pensava...

Noticiari de Barcelona

Fets passats

i actuacions per a l'avenir

Conferencia donada al local de la Joventut Nacionalista «Renaixença» pel soci Jaume Martín Fortuny.

PREAMBUL

Companys: Es un gran atreviment per a mi tenir el compromís fet de donar una conferencia; ja que mirant bé el lloc en que un es posa, el terreny no és del tot planer; sino que confiat tenir per avant la vostra benevolença, és per çò mon determini; que si no fós aixís, difícilment em veuria prou encoratjat a començar; doncs em faig el càrrec que el donar una conferencia no es el mateix que pendre part en un acte public, ja que aleshores en cas d'haver-hi un orador novell, no acertat, venen els diguemne practics hi vos donan complacencia i en el cas present això no hi és; i per el consegüent ja explicat el que, perdonareu el cansament, confiant que acullireu aquests breus mots com a fidel expressió de sinceritat d'un abnegat lluitador dels ideals socials-nacionalistes.

FETS PASSATS

Es tractarà d'Historia de Catalunya?

D'aconteixements sorollosos recents?

D'accions polítiques vergonyants?

Res d'això, doncs; sencillament, he cregut que en la intimitat nostra, era d'una conveniencia imprescindible, donar a conèixer part de fets ja passats en la Joventut nostra, però atenent-nos sempre al narrar els fets a no ofendre a ningú personalment, doncs no es propòsit meu aquest i menys aprofitant per això la tribuna oferta a ma humil persona per a explicar fets i conceptes que alligonin, mai per a que crein odís i divergencies que són sempre lamentables, per a que aixís poguem en lo successiu canviar de tàctica, i per a son efecte ja exposaré mes avant l'orientació a seguir.

ELS MALS

Tal volta no sigui jo el més indicat a fer un balanç dels fets deplorosos

succesits des de el principi de la creació de la Joventut fins avui, però donat l'intercanvi de converses i el seguit d'informes recollits crec anar ben orientat i vaig a donar-vos compte de lo presenciat per mi mateix en les estones ja passades en la convivència de tots els dies.

S'acoblaren en dia determinat uns quants joves nacionalistes—alguns de ells encare socis de la «Renaixença»—i després de quiscunes entrevistes amicals feren una reunió, de quina en sortí el nomenament del Consell Directiu, el nom i tal vegada mancà a l'esmentada reunió el fonament primordial, la declaració concreta i imprescindible o siga l'orientació sincera que tenia de ser el camí a seguir per els militants, la norma per a el successiu i, naturalment, tot seguit de donar-se a la llum pública el manifest, en quin relluia d'una faicó indisontible l'ideologia social-nacionalista vingueren les divergencies que no trigaren pas gaire a mostrar les conseqüencies. També començaren de no molt ben acert en el esculliment o nomenament de la presidencia, com aixís mateix els entrebanos amb el nom primitiu que fou primer el de «Patria Nova». Un dels més esgarriofos mals era el modo d'ingressar els socis, ja que s'allistaven sens cap condició ideològica, doncs de no haver-se fet aixís i del contrari de la forma actual, que l'ingrés es sollicita per mitjà de propostes, les baixes de soci després no haurien vingut tan sovint. Un mal que ha causat forts trasbalsos fou el de volguer fer aparèixer un periòdic sens comptar per avant, ni amb mitjans econòmics suficients, ni amb personal apte per assolir com cal a la palestra pública, i es feren diferents gastos que avui encare no he comprès el per que, aleshores també s'el·legí un Comité de Premsa i després més tard una Comissió d'estadística que anulà l'anterior Comité, i tot plegat, tant el Comité com la Comissió tan sols serví per a embrollar més la situació deplorable, que prompte donà sos naturals fruits, venint després les dimissions baixes, raons a tot hora i com de suposar en els imprescindibles Consells Generals extraordi-

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMERA CALITAT: El més RIC EN CACAO: Aliment NUTRITIU per excel·lència

naris, després les renovacions de càrrecs i, en fi, unes divergències que feien avergonyir; tot per què passava? per no portar una orientació sincera, per no tenir una norma marcada al ingressar un soci, i també puc remarcar per no tenir al lloc devanter persona sabedora de sos deures i obligacions com a president.

I per fi vingué un fort entrebanc—pot ser el de la salvació—i es decidí convocar un Consell General extraordinari, s'acleariren diferents punts, es concretà certes qüestions i s'el·legí un Consell Directiu—que's el d'avui—i perquè no recordar-lo, també al casí acabar el Consell un breu incident donà lloc a conèixer l'aspiració superhome de cert subjecte que tingué el goig de veure el Consell General com acceptaba amb un sorollós èxit son exhibició que no s'escau dins les files dels joves catalanistes; i per consegüent manifestà el Consell Directiu son criteri detestable a certes ambicions personalistes. I aquest Consell Directiu son deure, anà tot seguit vers unificació administrativa per a garantir l'estat econòmic; igualment s'activà la propagació directa per a dur a cap una actuació ben marcada i conjunta acompanya al ensems l'energia i perseverància necessària. Quiscuns incidents més tard—alguns d'ells força deplorables—han sobrevingut, però res han pogut davant l'estat fort que ja es troba avui nostre baluart.

Tots els concellers estém identificats en el contingut del nostre Manifest i creiem igualment el mateix, en el pensar dels socis tots, doncs amb la tria ja feta per si solzament, i després la que hem fet excluint als anotats per compromisos personals, i que no corresponien amb el pagament estem amb una situació ben falaguera. A vola pluma, sens entretenir-me en petits detalls, he descrit per demunt els fets passats, i ara vos explicaré les actuacions per a l'avenir.

ACTUACIONS PER A L'AVENIR

Si les energies esmerçades les haguessim sapigut encarrilar vers a fins determinats d'un profit verament pràctic—mai per llocs impossibles—no hi ha dubte, companys meus, que per les ideologies que abarca el Manifest que em llençat a la vida política, hauria tingut avui una valua molt més intensa i una clarividència més comprensible; perquè tindriem d'ésser nosaltres mateixos els primers d'aprendre quelcom d'ell, perquè estant son contingut tot sadollat d'un gran amor al pròxim sigui amic o enemic perquè, oh vergonya! hem tingut d'estar tant de temps encogats en viaranyos perjudicials a tot bona obra pràctica, açó és, en personalismes que son en tota ocasió repugnats, en divergències inconcebibles, i que quasi sempre solen ser arma d'enveges per a els veniders dies, i en fi, no extenem més aquest vocabulari que corromp, denigra i malmet als que el practiquen; aqueixes baixes costums impropies de ser dins d'una colectivitat de ciutadans conscients, i molt menys dins les rengleres dels joves que han d'anar a elles a educar-se per a ser tot seguit els ciutadans conscients del demà, no hi escauen ja que sol ser aixó sempre fruit d'un caciquisme corrumput d'una cabuda més lògica als llocs on es fá política xorca, als casinets dels partits monàrquics turnants.

No ens encantem més en llums falses i anem directes vers un camí profitós, açó és, companys: A enfortir nostres coneixements ideològics, a ser propagadors incansables de la renovació que cal al nostre agrupament, que si avui encare és humil, no trigarem pas gaire—si posem en pràctica l'actuació que vos exposo—en ser un baluart fort, que serà el recull de nostres

actuacions, el niu on hi estaran recolectes totes les bones iniciatives que'l Consell Directiu anirà portant a terme sempre que li sigui factible i la situació econòmica permeti sa realització.

I per a finir vos alento a que seguim en l'empresa a que'ns hem compromès, com aixís mateix a xercar nous soldats per a que ens poguem encarar—tot una formosa legió—amb aquells que han desertat en els moments més crítics i dir-los amb la consciència ben tranquil·la de nostres accions. Lluitem per Catalunya! Lluitem per el benestar dels seus ciutadans! Som joves, però conscients en la tasca començada i no desmaiarem jamai, doncs nostra sagrada missió no és finida fins i tant que l'implantació integral del nostre programa no sigui una realitat.

Durant el trànsit de la vida aprendreu certes lliçons que no s'en aniran fàcilment de vostra memoria i jo de elles aquesta que vos vull dir n'és una i ja l'he posada en colecció. Que per a tota obra o empresa que s'en vulgui sortir victorios és menester la voluntat, la perseverància, la fe i per fi el treball. Apreneu i practiqueu aquesta lliçió.

No deserteu, no vos cansau, siguen constants i que una fe inquebrantable vos guii a la lluita i aixís sortireu victoriosos i la nostra mare Catalunya, per quina volem el lloc que li pertany serà totseguit una Nació lliure i son règim, el social, que és l'únic que agermana als homes i aleshores haurem glorificat com es mereix la memoria del gran mestre, del immortal pensador que en vida es digué Martí i Julià, i després de collir el profit de la llavor arreu escampada per nostra constant actuació, aleshores tots plegats ens acoblarem per a cantar junts un himne en lloança al triomf obtingut i farem perquè la humanitat tota senti els cants de gloria d'uns sers que ja no resten esclaus.

Des de llavors nostra terra esdevindrà un poble fort, no de fortalesa d'armes, sino de cultura i sabiesa, d'un progrés que fa que una benaurança anyorada, sigui un paradís de tota mena de felicitats per ses ocupants, un nou sol donarà no alé per a esdevenir cada dia més perfectes.

I mostrant nostra pensa als temps passats, recordarem amb menyspreu aquell estat de coses denigrant en tots conceptes, aquella immoralitat impropia de nostra laboriós caràcter que vegegrem per els carrers de nostra gran ciutat; aquella munió de forasteralla que també arcecejava a quiscuns catalans inconscients a les *corridors de toros*, aquells caus d'immundicia i prostitució més coneguts per *musichalls* que degenera a la joventut en els dies més floreixents de sa vida; aquells reconcs fastigosos que'ls vills de sos ocupants pitjor que feres s'aboquen llurs mirades vers al diner; aquell inculcament de joc per tot arreu; aquells cuplets de mal gust que tota la quixalla i les fadrines arpleguen, mentres nostres cançons dolces gaire bé resten oblidades; aquell efecte martiritzador en tots moments que ens feia el veurer totes les rotulacions en llengua estrangera i el fàstic que ens produia el tracte brusc i mal educat de tots els málvats que l'escorpi del Govern opresor ens facturava a nostres ciutats i viles; i els continuats escarnis fets en tots moments vers nostres costums i sentiments; i, en fi, tots els actes i fets que les paraules més mollestoses del diccionari no són prou per a qualificar els atropells que'ns feren i encare ens estan fent; tot per què? quin mal els hem fet nosaltres an ells?

Si un de mal els hem fet an els opresors de tot un poble, que té civilitat molt més elevada que'ls butiflers que'l regeix. Hem dit sempre: Volem ser

lliuras, no volem estar subjectats a vostros manaments; i aixó a ells és fer-los mal? Fins quan aixís?

A la brega, que'l triomf prompte serà nostre.

NOVES

Recordem a tots els amics del notable periodista tarragoní, l'Antoni Rovira i Virgili, que segueix oberta a l'Unió Nacionalista Republicana la llista d'inscripció per al banquet que en honor seu se celebrará el prop vinent diumenge en el Hotel que s'anunciará, i que hi ha temps per a inscriure-s'hi per tot el vinent divendres.

Sabem que la conferència a càrrec de l'amic Rovira i Virgili ha despertat viu interès, per ésser de palpitant actualitat el tema «L'Europa nova i Catalunya» que amb la seva competència descapdellará.

Casa Llauredó

San Agustí, 19

Rebudes les més selectes novitats en PELLETERIA: ROBA BLANCA JERSEYS: VELLUTS: TAPICERIES LLANES PIRENEUS: TAPETS EDREDONS: MANTES: ASTORS CORTINATGES: LLANERIA: SEDERIA I LENCERIA

GÈNEROS DE PUNT, DE LLANA I DE COTÓ 300 ABRICS DE SENYOR CLASSE EXTRA A MEITAT DEL SEU VALOR

A pesar de les circumstancies actuals els preus en tots els articles son en extrem limitadíssims.

El passat dijous morí nostre particular amic En Camilo Huguet, pare de nostre volgut consoci En Ramon Huguet Jacoba.

A les moltes proves d'afecte rebudes per la atribulada familia amb tan dolorós motiu, preguem vulguin ajuntar-hi la nostra ben sentida, en penyora de ferventa amistat i tribut al home equànim que rendevé sos cos a la mare terra després d'una vida tota honrada.

GABRIEL REIGUS, són els millors
SASTRERIA DE F. GABRIEL
Plaça de la Constitució

Proximament publicarem una interessant *inerviuu* amb el nostre bon amic el voluntari català de la Legió estrangera En Ricard Cubells Florentí, així com també la ressenya de l'acte fet en el seu honor.

Després de llarga enfermetat ha deixat d'existir el que fou nostre bon amic En Josep Riola, fill de l'acreditat industrial del mateix nom.

Comptava el finat 23 anys i cursava amb profit el quint any de la carrera de Medicina.

Rebi la seva desconsolada familia la expressió del nostre més sentit condol.

De França, a on hi ha residit passo de dos anys, ha retornat nostre enraynable amic En Lluís Aris Busquets.

De tot cor desitjem li siga ben agradosa la nova estada en el sí de sa llar i de sa patria, a on hi quedí retingut per sempre més, per tenir nosaltres el goig de son fraternal companyerisme. Benvingut!

PERE FRANCESCH
Practicant de Medicina i Cirugia
Especialitat en Massatge i Callista
VISITA A DOMICILI
Plassa de la Font 47, entressó

LA SASTRERIA DE A. Gavaldá

TÉ EXPOSADES LES ULTIMES NOVETATS EN FIGURINS PER A AQUESTA

TEMPORADA

PREUS AMB ECONOMIA

Mendez-Núñez, 6, ent.

TARRAGONA

GRAN TINTORERIA LA REUSENSE

VDA. DE INGLÉS MAGRIÑA

Baixada Peixateria, 21: TARRAGONA

Aquesta casa, sen la mes important en el seu ram, es la única en aquesta plassa que executa el verdader

RENTAT EN SEC

sobre totes las robas.

En 24 horas es deixen llestos els dols y tots els treballs que precisin. Es tenyeixen tota classe de colors com la mostra que es desitgi, igual com també es tenyeixen les robes negres en colors. Les sotanes y manteos, ademés de tenyir-se en un bon negre, es planxen d'una forma especial, evitant el llustre.

¡Ficseusí bé! Aquesta es la casa a on trovareu el màxim de la PRONTITUT — PERFECCIÓ — Y — ECONOMIA

LLIBRERIA PAPERERIA ESTAMPERIA DIBUIX PINTURA ESCRITORI

LLIBRES RATLLATS

ELÍSEO PONZ MASSAGUÉ

SUCCESOR DE FILLS DE J. FONT

CORRESPONSAL de la casa FARINETTI per a SEGELLS DE GOMA, RELLEUS EN PAPER, ESMALTS, etc., etc., i de la casa "ARTE CRISTIANO" de OLOT per a ESTATUARIA RELIGIOSA

Baixada Misericordia, 7 Teléfon 393 Tarragona

Ferreteria de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes
Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9 i 11-TARRAGONA

CLÍNICA VETERINARIA I TALLER DE CONSTRUCCIÓ

— DE —

POMPEU VALL

NOVA DE S. FRUCTRÓS, 3
TARRAGONA

P. Floret i Ordeix

Advocat: Corredor de Comerç Col·legiat
Apodaca, 6: Tarragona: Telefon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancàries: Ordres de borsa

Fàbregas i Recasens

Banquers

Valors: Cupons: Borsa: Canvi: Giro:
Rambla dels Estudis, 4: Barcelona

Ferros per a obres de totes classes : Retxes : Especialitat en treballs d'art.

TALLER DE CERRALLERIA
— DE —
JOSEP GIL SABATÉ
CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Báscules, Balances i Romanes. — Reparacions de totes classes.

Impremta : de Llorens i Cabré

Fortuny, núm. 4 : Tarragona :

GRANS MAGATZEMS Las Balears

Sabateria : Sombrereria : Camiseria : Corbateria : Géneros de punt : Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.

ROBA BLANCA PREU FITXO
TELEFON 116

Confiteria i Pasteleria — DE —
Francisco Tuset
(Ex-dependent de la casa Palá)

Gros assortit en reposteria : Tortades repletes i Pasta de Brioxs. Especialitat en Pastes seques : Carquinyolis i Borregos : Xarops i Horxates.

RAMBLA S. JOAN, 41 TARRAGONA

Josep J. Lissen
Grans magatzems de dogues de castanyé

Importació directe de Italia

SUCURSAL DE TARRAGONA
Unió, 6, 1.er ———— Teléfon núm. 387

TINTORERIA MODERNA
de Angel Alcoverro

Unió, 33. — Taller: Gasómetro, 32. — TARRAGONA
SUCURSALS A GANDESA, VILLALBA, BOT I BATEA

L'amo d'aquesta tintoreria té'l gust de posar en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general que ha rebut un immens assortit en colors de la present temporada i en especial els negres de BREMEN. Per a convenses visiten aquest establiment.

Es ren en i tenyeixen tota classe de teixits de llana, fil i cotó per difícils que sigan

Es renten i tenyeixen sofanes i manteos en negres especials. Es renten en sec trajes de senyor i senyora, lo mateix que tota classe de cortinatges, tapets, boás, guants, estors, mance-lines, gorres, etc.

Els negres es tenyeixen en colors. Especialitat en els planxats sens perjudicar els teixits. Gran rapides en els dols. Se serveixen els encarrecs amb promptitud.

GRAN REBAIXA DE PREUS

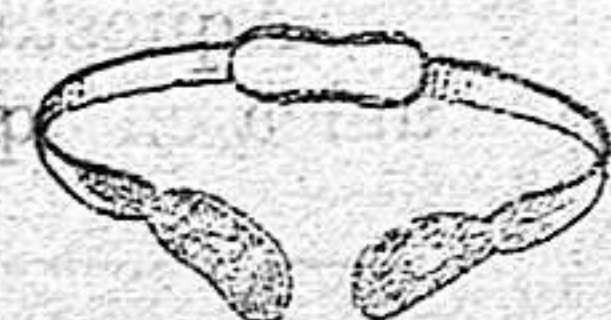
No confondre-s. Tintoreria Moderna, Unió, 33 - Tarragona

Hotel Internacional

Recentment inaugurat
Confort modern
COMTE DE RIUS, 17
1 AUGUST, 26
TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels licors estomacals
FABRICANTS:
Fills de Joan Vilá Granada
MARCA REGISTRADA
Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires
Demaneu en els cafés i pasteleries
Indicat per a casaments, batetjos i banquets

Fábrica de Braguers i de Aparatos Ortopedicos (TRENCA TS)
EL BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSE-RRAT es el més práctic i modere per a la retensió i curació de les hernies per cróniques i rebelde que siguin.
Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infancia i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.
ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAXES VENTRALS
Casa Montserrat
UNIÓ, 34 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

— DE —
Frederic Miret
Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves vins, xampans i tota classe de comestibles.
Unió, 28 TARRAGONA
TELEFON 245

Instal·lacions — DE —

Electricitat i aigua
Lampisteria en general
Timbres — Teléfons
Material Eléctric
Antón Montesinos
Apodaca, 27
TELEFON 324
TARRAGONA

STOCK Michelin i Dunlop
Accesoris i pe es soltes per a Bicycletes, Motocicletes i Automovils

Olis lubricants, betzines i bujies = Vulcanització i venda de neumáticos i càmares per a tota classe de Autos =
Despatx i Exposició: Maslea i C.
Unió, 32 :: Teléfon 259
Garage
TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic ses acreditats Cafés
Torrefacció diària
Gran assortit de articles del ram de ultramarins.
Garantia absoluta amb la qualitat dels seus géneros.
Servei a domicili
MAJOR, 3
TELEFON 241
TARRAGONA

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels cassos de vellesa, malaltia, invalidesa, vindetat i mort
Inscripta en el Govern civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.
Director facultatiu: **DR. RABADA**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla Sant Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7—TARRAGONA

Menjadors del Jardí
de Francisco López
AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16
TARRAGONA
Se serveixen cuberts des de 150 pessetes en endavant i a la carta.
Hospedades per temporada a preus convencionals.
Habitacions amb llum eléctrica

CLÍNICA I CONSULTORI
PER A LES MALALTIES DE LA DONA
Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i análisis micro-químico d'orina. productes patológicos. Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 666.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA
Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge de les Cases de Socors de Barcelona
Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.
Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
Rambla de Sant Joan, 90, entressol.—TARRAGONA

MOSTELLE (RAIMOST)
Suc de raïms sense alcohol

The Grape, Juice G. L.
Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic
Un excelen refresc
El millor aliment en les malalties i convalescencia
Se ven per tot arreu

Sastreria
Novitat

— DE —
Lluís Montserrat
PORTALET, 1
PLASSA DE LA FONT, 51
TARRAGONA

Petit Versailles
Bar de Moda

Refrescos-Café-Licors-Dolços
Explendit servei
: de Restaurant :
Piano eléctric - Overt dia i nit
Rambla S. Joan, n.º 49
Teléfon, 242
Tarragona

Per a bons **EMBUTITS**

— de —
totes menes — a la —
TOCINERIA
— de —
Antoni Ventura
UNIÓ, 11
Tarragona

PAPERERIA
I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —
Joan M. Piñol
Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamans : Escribantes : Plumes Stilográfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc
Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat
Postals de totes menes i albums per a les mateixes
PREUS SUMAMENT BARATOS
Unió, 1 - Tarragona